

Schelde nieuwsbrief

EEN UITGAVE VAN
HET SCHELDE
INFORMATIECENTRUM
NOVEMBER 2002
NUMMER 33

IN DIT NUMMER

ProSes

De vorige ScheldeNieuwsbrief meldde over het vervolg van de Langetermijnvisie. Huub van Zwam, projectdirecteur van ProSes, legt uit wat er de komende jaren gaat gebeuren.

pag. 4

NATUURCOMPENSATIE IN STROOMVERSNELLING

Het natuurcompensatieprogramma Westerschelde komt nu goed op gang. Projecten bij Hansweert en Perkpolder zijn kansrijk.

pag. 6

RUBRIEKEN

Inspiratiebron Schelde:

Scheldebrouwerij **pag. 3**

Scheldemonitor: **pag. 5**

Waterkwaliteit **pag. 7**

ScheldeNieuws

Wonen en werken

aan de Schelde:

Even uitblazen

aan de Schelde **pag. 8**

Eerste hulp bij zeezoogdieren staat paraat!

Jaap van der Hiele bij gestrande bruinvis

Jaap van der Hiele uit Middelburg is een actieve besnorde man van 47 jaar. In het dagelijks leven is hij politieagent bij het regionale korps Zeeland. In zijn vrije tijd is Jaap de stuwende kracht van de EHBZ regio Zuid-West-Nederland, oftewel de Eerste Hulp bij Zeezoogdieren. De EHBZ is een onderdeel van de Zeehondencrèche van Pieterburen in Groningen en schiet te hulp als ergens in de Zeeuwse Delta een zeehond, bruinvis of dolfijn aanspoelt.

Het EHBZ-netwerk omvat de hele kust van Nederland en België tot in Frankrijk met door de Zeehondencrèche Pieterburen getrainde vrijwilligers van

o.a. politie, kustwacht, visserij, vogelwacht, strandvoogden en strandjutters. De Nederlandse kust is daarbij onderverdeeld in vijf regio's: de Wadden-

eilanden, Friesland-Groningen, Noord-Holland, Zuid-Holland en Zuid-West-Nederland. Het werkterrein van de EHBZ regio Zuidwest loopt van de Belgische grens tot aan de Nieuwe Waterweg. Het zevenkoppige team beschikt over een eigen terreinwagen die volgestouwd is met alle benodigde technische apparaten voor een voorspoedige redding. Sinds 1993 staat Jaap van der Hiele ook paraat. Deels als

WAT MOET IK DOEN ALS IK EEN AANGESPOELDE ZEEHOND, DOLFIJN OF WALVIS VIND?

1. Laat de zeehond met rust. Ga niet naar het dier toe. Raak het dier niet aan. Zeehonden kunnen bijten! Als u gebeten wordt, ga dan direct naar de huisarts.
2. Probeer tussen de zeehond en de zee te komen, zodat het dier niet het water in kan gaan.
3. Mijd contact tussen de zeehond en uw huisdier. Hou uw hond aangelijnd.
4. Als het een dolfijn, bruinvis of walvis is: hou het dier nat met zeewater indien mogelijk.
5. Bel in Nederland het telefoonnummer 0900-8844 (politie) of de EHBZ op 06-53.76.36.28 en vertel waar u het gestrande dier heeft gezien. In Vlaanderen kunt u het mobiele nummer 0477-345.890 (alarmnummer van Sea Life Blankenberghe, 24 uur/dag) bellen.

Zodra u heeft gebeld, komt er zo snel mogelijk professionele hulp.

politieagent, want hij is taak-
accenthouder milieuzaken. De
rest van het werk voor de EHBZ
doet Jaap in zijn eigen tijd. De
vrijwilliger vertelt dat hij altijd
al geïnteresseerd was in zee-
honden. Hij had zijn voorgan-
ger Cor Woets dan ook al veel
vragen gesteld en geobserveerd
als er een zeehond of bruinvis
aanspoelde. Toen de vrijwilli-
gers van de EHBZ het werk van
de Veldpolitie deels overnamen
– de Veldpolitie verdween na
een reorganisatie van de
politiediensten in Nederland –
greep Jaap zijn kans. Hij volgde
in 1993 een opleiding van vier
dagen bij Lenie 't Hart in de
Zeehondenrecreatie van Pieter-
buren over hoe te handelen
wanneer een zeehond aan-
spoelt. Daarna zat hij regel-
matig bij vervolgcursussen,
zoals een speciale cursus bij
het Dolfinarium Harderwijk
over bruinvissen en dolfijnen.

ACTIE!

Wanneer er een melding bin-
nenkomt van een gevonden
zeezoogdier dan wordt de
dichtstbijzijnde post ingescha-
keld, zodat de EHBZ-medewer-
kers snel ter plekke zijn met
eerstehulp materiaal. Zij beoor-
delen of een aangetroffen dier

inderdaad hulp nodig heeft.
Nog levende dieren worden ter
plaats onderzocht door de
reeds ingeschakelde dieren-
arts. Hij bekijkt of het dier een
reële overlevingskans heeft. Zo
kan de EHBZ een aangespoelde
uitgeputte zeehond met een
slang en een trechter ORS (Oral
Rehydration Salt) toedienen om
uitdroging tegen te gaan. Ook
bereiden ze het dier daarmee
voor op het transport naar de
Zeehondenrecreatie in Pieter-
buren of naar Sea Life in
Blankenberghe. Bij een aangespoelde bruinvis
of dolfijn is nat houden het
belangrijkst, omdat de zon het
dier anders verbrandt. Hier-
voor is de EHBZ-auto onder-
meer uitgerust met een dom-
pelpomp en een compressor,
beschermd met een omkasting
tegen zout water. De omkas-
ting is leergeld uit de praktijk.
“Het is namelijk heel vervelend
wanneer je een bruinvis op het
strand probeert te redden,
volop geulen gegraven hebt om
zeewater bij het dier te krijgen,
je het dier begint nat te spuiten
en de pomp opeens stilvalt
omdat de compressor niet
tegen zout water kan!”, meldt
Jaap. Aangespoelde dolfijnen
en bruinvissen gaan naar het

Dolfinarium in Harderwijk.
Pas overleden dieren worden in
de diepvries van Rijkswater-
staat op Neeltje Jans bewaard
en zo snel mogelijk opge-
stuurd voor sectie.

TRANSPORT

De EHBZ-medewerkers noteren
alle gestrande dieren. Meestal
vernoemen ze het dier naar de
vinder. 29 Augustus 1993 was
voor Jaap in elk geval een his-
torische dag. Toen kreeg hij
zijn eerste 'klant': een gewone
zeehond, die de naam Merien-
tje kreeg. Bij een stranding is Jaap de
coördinator tussen dierenarts,
Zeehondenrecreatie Pieterburen,
Dolfinarium Harderwijk en het
natuurhistorisch museum
Naturalis in Leiden. De meldin-
gen uit België gaan naar het Sea
Life center in Blankenberghe.
Hij zorgt voor het meest gun-
stige transport. Wanneer bij-
voorbeeld een zeehond vanuit
de Schouwse of Walcherse kust

naar het Groningse Pieterburen
moet, wordt er centraal in
Nederland een plaats afgespro-
ken waar de zeehond wordt
overgedragen. Is het dier in
Zeeuws-Vlaanderen gestrand,
dan wordt bekeken of het naar
Sea Life in Blankenberghe
gebracht wordt of naar Pieter-
buren. De zeehonden die in
België gevonden worden gaan
rechtstreeks naar Sea Life.

OORZAAK EN GEVOLG ...

De populaties van bruinvissen
en zeehonden in de omgeving
van de Schelde zijn de laatste
jaren toegenomen, en dus is
ook het aantal strandingen de
laatste jaren gestegen. De
meeste meldingen van het laat-
ste halfjaar golden zieke of
dode zeehonden, besmet met
het Zeehondenvirus. Bruinvis-
meldingen worden echter voor-
al veroorzaakt doordat naar
schatting 40% van alle bruin-
vissen verstrikt raakt in
vissersnetten en verdrinkt.
Daarom worden steeds vaker
geluidsbronnen aan de netten
bevestigd om dit te voor-
komen.

Jaap was nog het meest onder
de indruk van het verongeluk-
ken van een vinvis in de Sloe-
haven van Vlissingen. Dit
gebeurde in januari 2001. Het
dier was de haven ingezwom-
men en raakte bekneeld tussen
palen en de kademuur. Waar-
schijnlijk was de vinvis ge-
schrokken van een aanmerend
schip, had vervolgens zijn kop

Vinvis raakt bekneeld in haven van Vlissingen

gestoten aan een plaat ijzer aan een ponton, raakte verward en belandde vervolgens tussen palen en kademuur. Een reddingsactie van politie, brandweer en scheepslui haalde niets uit. Ze probeerden het dier te bevrijden en op de kade te hijsen met een grote kraan. Toen dat lukte, was het dier al dood, waarschijnlijk verdronken omdat het geen lucht kon happen. De dode vinvis op de kade was een erg triest gezicht en de enorme afmetingen droegen daar zeker aan bij. De jonge 'gewone vinvis' was maar liefst twaalf meter zestig lang en woog 10,5 ton.

POTVIS

In juni 2002 signaleerde de politie te water opnieuw een grote walvis op de Westerschelde en in de havens van Vlissingen. Het betrof een potvis van bijna vijftien meter lang die dreigde te stranden. De potvis was niet gewond en gelukkig liep het ditmaal wel goed af. Tot Jaaps grote opluchting kon de potvis terug naar zee worden geleid met strategisch opgetrokken luchtbelchermen in het water. Deze schermen, aangelegd door schepen van de politie, de strandwacht, de reddingsboot uit Breskens en een bergingsbedrijf, zorgden ervoor dat de potvis de goede route koos. Het was cruciaal dat de potvis voor de kust van Vlissingen niet naar het noorden zou afslaan. Daar is het erg ondiep en zou het dier zeker stranden. Het werd even spannend toen hij onder het schip van de strandwacht door dook, maar gelukkig bleef hij in de goede richting zwemmen en is sindsdien niet meer teruggezien. (MdB)

HET ZEEHONDENVIRUS

Sinds mei 2002 zijn er verspreid over heel West-Europa al meer dan 15.000 zeehonden gestorven. De zeehonden in de Scheldewateren zijn getroffen door het Phocine Distemper Virus (PDV). Het morbilli-virus, zoals het virus ook wordt genoemd, tast het afweersysteem van de dieren aan. Na contact en besmetting manifesteert het virus zich na een incubatietijd van 2 tot 5 weken. De weerstand van de zeehond neemt af, waardoor het beestje vatbaar wordt voor allerlei infecties. Net als het griepvirus wordt dit virus verspreid via de lucht. Aangezien zeehonden op zandbanken dicht op elkaar liggen, besmetten ze elkaar snel.

PDV is familie van de virussen die mazelen, runderpest en de hondenziekte veroorzaken. Het virus is ongevaarlijk voor mensen, maar het is wel besmettelijk voor honden en katten.

Voor meer informatie:

Jaap van der Hiele:
vdhiele@zeelandnet.nl

websites:

www.zeehondencreche.nl;
www.minlnv.nl.

Scheldebrouwerij

In 's Gravenpolder, gelegen in de provincie Zeeland hebben twee amateurbrouwers uit Bergen op Zoom in 1994 de Scheldebrouwerij opgericht. Daar Bergen op Zoom gerekend wordt tot een van de twee Scheldesteden die Nederland rijk is, lag de naam Scheldebrouwerij voor de hand. In 1998 produceerden ze het eerste bier en vandaag de dag herbergt de brouwerij een ruim assortiment van een tiental bieren met zeer originele namen. Wat dacht u van: 'Merck toch hoe sterck', 'De Zeezuiper' of 'Lamme Goedzak'?

Maar de band met de Scheldestad gaat nog veel verder. Het wapenschild van Bergen op Zoom wordt gedragen door twee wildemannen, in de volksmond beter gekend als Knots en Knuppel. Op de etiketten van de bierflesjes zijn deze heerschappen dan ook stevast terug te vinden. De tekeningen op de etiketten zijn van de hand van Jos Thomassen, bekend van zijn cartoons in een aantal Nederlandse dagbladen. (IV)

INSPIRATIEBRONSCHELDE

ProSes: Project Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium

Een interview met projectdirecteur Huub van Zwam

In de vorige Schelde Nieuwsbrief lieten we Jozef van Hoof aan het woord over het vervolg van de Langetermijnvisie. Het artikel heette niet voor niets wordt vervolgd ... Deze keer legt Huub van Zwam uit, wat we van ProSes kunnen verwachten.

De grootste typen vrachtschepen kunnen de haven van Antwerpen bereiken, maar erg vlot gaat dat niet. Vanwege ondiepten in de Westerschelde moeten de allergrootste onderen twee keer op hoog water wachten voor ze de haven kunnen binnenvaren. Wachten kost geld en maakt bovendien de haven van Antwerpen minder aantrekkelijk. En ook dat kost, zeker op termijn, geld. Verder uitdiepen van de rivier heeft echter gevolgen voor de typische estuariumnatuur van geulen, slikken en schorren. Waardevolle natuur, die hier en daar al versterking nodig heeft. Verder mag de bescherming van het omringende land tegen overstroming in ieder geval nooit in gevaar komen. Ook op dat punt zijn, met name aan Vlaamse zijde, verbeteringen gewenst. Daarnaast spelen vis-

serij- en recreatiebelangen een rol. Redenen genoeg voor de Nederlandse en Vlaamse regering om gezamenlijk een ontwikkelingsschets voor het gebied op te stellen, met concrete maatregelen om al deze belangen in de komende tien jaren in de juiste balans aan bod te laten komen.

"We zoeken naar oplossingen waar zoveel mogelijk groepen in de samenleving iets aan hebben", zegt Huub van Zwam, directeur van de Vlaams-Nederlandse Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium (ProSes). Gehuisvest in Bergen op Zoom, bereidt de directie beslissingen over het Schelde-estuarium van beide regeringen voor. Daarvoor wordt onderzoek gedaan. Tegelijkertijd overleggen bedrijfsleven, belangenorganisaties en

overheden in het gebied over aanpak en resultaten van dat onderzoek en stellen zij een eigen visie op over de gewenste ontwikkeling. Hun onafhankelijk advies over de Ontwikkelingsschets, die tot stand komt onder leiding van twee voorzitters, de heren Baldewijns en Hendrikx, presenteren zij onafhankelijk van de projectdirectie aan beide regeringen

DOEL BEPALEN

Eerste stap in onderzoek en overleg is zien wat de precieze aard, omvang en urgentie van de problemen zijn. Van Zwam: "Het is heel verleidelijk om meteen over oplossingen na te denken. Maar je moet eerst je probleemstelling duidelijk voor ogen hebben." Uitgangspunt daarbij is de Langetermijnvisie Schelde-estuarium uit 2001, waarin beide landen gezamenlijke streefbeeld voor het gebied hebben vast-

Huub van Zwam, projectdirecteur ProSes: 'Zoektocht naar wijsheid'.

gelegd. Die zijn, kort samengevat: het estuariumstelsel van geulen en ondiepten handhaven, maximale bescherming tegen overstromingen, optimale toegankelijkheid van de Scheldehavens en een gezond en dynamisch ecosysteem. Welke maatregelen daarop de middellange termijn voor nodig zijn, staat in de Ontwikkelingsschets die de projectdirectie over enkele jaren moet opleveren.

Het werkgebied van ProSes: het Schelde-estuarium van Gent tot monding

Het opstellen van die schets wil Van Zwam niet vanachter het bureau, maar samen met de omgeving doen. "Onderzoek levert nooit absolute zekerheden op. Bij het formuleren van voorstellen aan de bewindslieden, moeten we daarom profiteren van elkaars kennis en visie en met elkaar tot gedeelde inzichten komen." Vandaar het eigen overleg van belangenorganisaties en overheden. Vandaar dat de projectorganisatie naar omwonenden stapt zodra er projecten 'in hun achtertuin' worden overwogen. En vandaar ook het streven naar goede informatie, bijvoorbeeld via het Schelde InformatieCentrum, voor iedereen die in de ontwikkeling van het gebied is geïnteresseerd.

OVER DE GREN

Belangrijkste opgave bij het gezamenlijk opstellen van de Ontwikkelingsschets is volgens Van Zwam het 'over grenzen heen kijken'. Van Zwam: "Als in Antwerpen de kades bij storm en hoogwater onderlopen, kun je daar je schouders over ophalen. 'Hun' probleem. Net zo goed als je de andere kant op kunt kijken als blijkt dat de natuur op sommige plaatsen in het estuarium achteruitgaat. Maar als we eruit willen komen, zullen we over landsgrenzen en over belangengrenzen heen moeten kijken. Het handhaven en verbeteren van de veiligheid, de bereikbaarheid en de natuur van het hele gebied is één samenhangende opgave, waar we met elkaar zo slim mogelijke oplossingen voor moeten zien te vinden."

Een al eerder gepresenteerd idee voor een 'Overschelde', een brede verbinding tussen Oosterschelde en Westerschelde, vindt Van Zwam een goed voorbeeld van zo'n constructieve manier van denken. "Met zo'n verbinding kan het zoute water bij vloed de hele Oosterschelde doorstromen, wat de natuur daar naar verwachting ten goede komt. En omdat hij afgesloten kan worden, vormt diezelfde Oosterschelde bij springtij voor het hele gebied een fantastische waterberging, wat de bescherming tegen overstromingen weer ten goede komt."

Overigens is dit meteen een voorbeeld van zo'n project 'in de achtertuin', waar omwonenden over zullen kunnen meedenken, want kant en klare

oplossingen zijn met opzet niet het vertrekpunt van ProSes. Van Zwam: "De taak van het projectteam is vooral mensen in staat stellen hun argumenten op tafel te leggen en toe te lichten. Wanneer je elkaars argumenten kent en begrijpt, ontstaat er ruimte voor oplossingen waar meer mensen tevreden over zijn." Wat daar uit gaat komen, weet Van Zwam niet en is wat hem betreft ook van ondergeschikt belang. "Wij hebben geen opdracht om dit of dat te regelen. Onze opdracht is een zoektocht naar wijsheid te leiden. Wat is voor ons allemaal de beste manier om het gebied veilig, toegankelijk en natuurlijk te houden?"

Projectdirectie ontwikkelingsschets Schelde-estuarium

Meer weten over het project Ontwikkelingsschets 2010 Schelde-estuarium? Projectdirectie ontwikkelingschets Schelde-estuarium (ProSes) Postbus 299, 4600 AG Bergen op Zoom Jacob Obrechtlaan 3, Bergen op Zoom info@proses.be en info@proses.nl www.proses.be en www.proses.nl

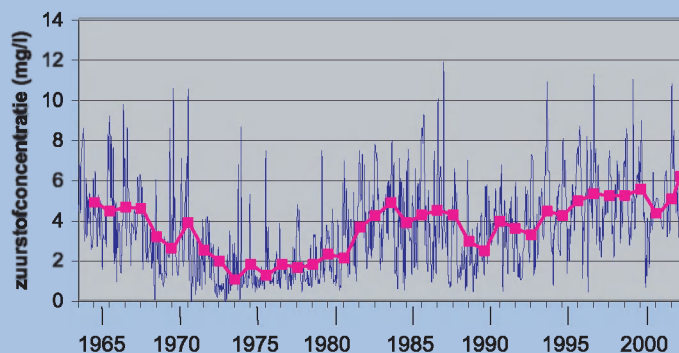

Scheldemonitor Zuurstofconcentratie

Het zuurstofgehalte is een van de belangrijkste factoren voor de waterkwaliteit, want vrijwel alle waterorganismen hebben zuurstof nodig.

Sinds 1964 meet rijkswaterstaat het zuurstofgehalte bij 'Schaar van Ouden Doel'. Dit meetpunt ligt in de Westerschelde, dicht tegen de grens tussen België en Nederland. In de grafiek zijn de meetgegevens samengevat. De grafiek toont duidelijk de ontwikkeling van het zuurstofgehalte: de jaren zeventig vormden een dieptepunt met jaargemiddelden beneden 2 mg/l. Dit lag ver beneden de minimumnorm van 5 mg/l. Gericht beleid van de overheden van beide landen heeft de belasting met organisch materiaal echter teruggedrongen. De jaren tachtig lieten dan ook een herstel van het zuurstofgehalte zien. Dit zette door tot eind vorige eeuw, pas dan zijn de gehalten weer vergelijkbaar met halverwege de jaren zestig. De getoonde zuurstofconcentraties zijn van één locatie in de Westerschelde afkomstig. Elders in het estuarium gelden andere waarden: stroomafwaarts lopen de gehalten snel op en stroomopwaarts nemen ze af. Toch weerspiegelen de getallen van Schaar van Ouden Doel wel de algemene kwaliteit van het Scheldewater. In een groot deel van het estuarium ligt het zuurstofgehalte vaak nog onder de norm. Het wachten is daarom op de afronding van de waterzuivering in het hele Scheldestroomgebied en de ingebruikname van de grote waterzuiveringsinstallatie van Brussel-Zuid rond 2006. Dan

zullen de gehalten hoogstwaarschijnlijk stevig stijgen, en vooral in het Vlaamse deel van het estuarium is dat een forse stap vooruit. (ES)

Ontwikkeling van de zuurstofconcentratie van het Scheldewater bij het meetpunt 'Schaar van Ouden Doel' ('warrige' lijn: verloop door alle maanden; getrokken lijn met blokjes: jaargemiddelde gehalten; bron: www.waterbase.nl)

Natuurcompensatieprogramma Westerschelde in stroomversnelling

Na een moeizame start vordert de uitvoering van het Natuurcompensatieprogramma Westerschelde gestaag. Aan de basis ligt een bestuursovereenkomst uit 1998 met een looptijd van tien jaar. Het programma bevat buitendijkse projecten van Rijkswaterstaat én vele binnendijkse projecten, waarvoor de Provincie Zeeland verantwoordelijk is. Alle projecten tezamen beogen het verlies aan natuurwaarden te compenseren, samenhangend met de verruiming van de vaargeul. De Schelde Nieuwsbrief belicht enkele kenmerkende projecten.

Bestaande situatie veerhaven Perkpolder

In 1995 sloten Nederland en Vlaanderen een verdrag over de verbreding en verdieping van de vaarweg in de Westerschelde. Dat werd noodzakelijk geacht om de doorgang van steeds grotere schepen naar het achterland te verzekeren. Omdat die verruiming negatieve gevolgen zou hebben voor de natuur, spraken de ondertekenaars tevens af dat natuurwaarden die verloren zouden gaan, gecompenseerd moesten worden. De uitvoering van dat compensatieprogramma werd geregeld in de bestuursovereenkomst.

AFVALLERS

Terugkijken leert dat de start moeizaam verliep. Een lange planvoorbereiding was de voornaamste oorzaak. Ook waren een aantal plannen om meerdere redenen niet haal-

baar. Zo is het broedgebied Terneuzen niet ingericht vanwege milieutoxische redenen. Sinds 1979 huist er een kolonie visdieven op het sluisencomplex en het plan was om in de nabijheid een extra broedgebied te creëren. De kolonie is in 1994 echter sterk afgenomen. Na enig herstel lijkt er dit jaar weer sprake te zijn van een teruggang in het aantal broedparen. De afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan en de boosdoeners lijken verdachte stoffen in het milieu. Een andere belangrijke afval was een broedgebied bij Hansweert. Hier wilden de planners op een terrein nieuwe Westerscheldenatuur realiseren, maar dat bleek vanwege de hoge ligging niet reëel. Bovendien had het oorspronkelijke gebied (een voormalig slibdepot) zich reeds waardevol ontwikkeld

voor recreatie en andersoortige natuur.

NIEUWE PROJECTEN

Mede vanwege deze afvallen heeft Rijkswaterstaat gezocht naar nieuwe buitendijkse projecten. In Hansweert verlegde ze de aandacht naar het buitendijks gelegen bedrijventerrein, in de volksmond de oude haven van Hansweert genoemd. Dit terrein telde aanvankelijk meerdere eigenaren en gebruikers. Inmiddels is een deel van het terrein in gemeentelijke handen en de voormalige scheepswerf wordt momenteel niet gebruikt. Ongeveer een derde deel van het totale terrein is nog wel in gebruik. Eind van dit jaar wordt duidelijk of het realistisch is het totale terrein tot natuurcompensatiegebied te ontwikkelen.

Samen met het naastgelegen voormalige slibdepot kan dan een prachtig geheel ontstaan. Dat gebiedje zal niet alleen waarde toevoegen aan de Westerscheldenatuur, maar tevens het leefklimaat in de kern Hansweert verbeteren. Een belangrijke complicerende factor is echter de vrees voor bodemverontreiniging. Hierdoor is het laatste woord nog niet gezegd over dit project.

VEERHAVENS KRUININGEN EN PERKPOLDER

Een ander nieuw project anticipeert op de beëindiging van de veerdienst Kruiningen-Perkpolder volgend jaar. Daardoor komen, naast de havens, de veerpleinen en toeleidende wegen beschikbaar. De veerhavens Kruiningen en Perkpolder waren indertijd onder voorbehoud opgenomen in de bestuursovereenkomst. Maar toen in 2001 duidelijk werd dat natuurontwikkeling in veerhaven en -plein Kruiningen kans van slagen had, is de planvorming gestart. Het schetsontwerp is inmiddels gereed en bevat een schor- en slikgebied van ongeveer twintig hectare dat onder invloed staat van het volledige getijde in de Westerschelde. De gemeente Reimerswaal wil, op eigen initiatief, aansluitend aan dit gebied, binnendijks, een appartementencomplex ontwikkelen. Uitgezocht moet nog worden of dit zich goed verhoudt tot de geplande natuurcompensatie. Aan de overkant van de Westerschelde, in Perkpolder, heeft Rijkswaterstaat afstemming gezocht met het project van de gemeente Hontenisse. Deze gemeente wil een jachthaven aanleggen bij Kloosterzande. Door het bundelen van de krachten kan er nu tevens een

verbinding komen met de Westerschelde, door in het uiterste westelijke deel van veerhaven en -plein van Perkpolder een verbinding te maken voor pleziervaartuigen.

Rijkswaterstaat, provincie en gemeente werken daarnaast aan een plan om het aan de oostzijde grenzende deel van Perkpolder onder hetzelfde regiem te brengen. Hier zal de getijdewerking van de Westerschelde dus ook gaan door-dringen, waardoor één ver-groot natuurgebied ontstaat.

HET SCHOR VAN WAARDE

Het laatste kenmerkende nieuwe project is het schor van Waarde. Na uitgebreide studies en planvorming is gekozen voor de bescherming middels twee strekdammen. De werkzaamheden zijn in oktober gestart. In het voorjaar van 2003 vindt de oplevering plaats. Het voornemen is om

vervolgens enkele hectares van het schor experimenteel af te plaggen, zodat het schor zich kan verjongen. Problematisch is daarbij dat uit een eerste onderzoek blijkt dat het af te graven schor plaatselijk verontreinigd is. Onderzoek moet nu uitwijzen, wat er met het vrijkomende materiaal gaat gebeuren.

GEcombineERDE PROJECTEN

Terwijl de bestuursovereenkomst een duidelijke scheiding aanbrengt tussen buitendijkse (rijkswaterstaat) en binnendijkse (provincie) projecten, is er na een tussentijdse evaluatie een aanzet gemaakt tot het ontwikkelen van nieuwe, gecombineerde projecten. Hierdoor moet het mogelijk zijn meer Westerschelde-gerelateerde natuur te ontwikkelen. De polder grenzend aan de veerhaven Perkpolder is een goede illustratie, maar daar zal

'de oude haven' bij Hansweert

het hoogstwaarschijnlijk niet bij blijven. Er liggen namelijk grote kansen in de Herdijkte Zwarte Polder, grenzend aan een natuurgebied in West-Zeeuws-Vlaanderen. Met technische hulpmiddelen (een afsluitbare duiker in de dijk) kan men hier uiteindelijk onder gecontroleerde omstandigheden een terrein van onge-

veer 45 hectare Westerschelde-natuur realiseren. Kortom, het compensatieprogramma is volop in beweging. (LeHa)

S c h e l d e N i e u w s

Schelde
InformatieCentrum

DECEMBERTIP

Op zoek naar een cadeau? Eind november verschijnt het boek 'De Westerschelde, een water zonder weerga'. Het boek is samengesteld door dhr. De Kraker. Kenners schrijven over uiteenlopende aspecten van de Westerschelde: ontstaansgeschiedenis, havens, handel en scheepvaart, natuur en milieu, oorlog en verdedigingswerken, vissersschepen, wrakken, de tunnel ...
ISBN-nummer: 90-72604-07-5

WINDMOLENPLANNEN IN BELGISCHE ZEEWATEREN

De ontwikkeling van windmolenparken op zee is in Vlaanderen volop in het nieuws. De site van het Vlaams Instituut voor de Zee (www.vliz.be) verschaft actuele informatie over de verschillende dossiers. Voor het project in de monding van de Westerschelde op de Vlakte van de Raan is een milieuvergunning verleend maar diverse lokale besturen, de Provincie Zeeland, verschillende kustgemeenten en de visserijsector hebben beroep aangetekend bij de Raad van State. Inmiddels zijn er nieuwe initiatieven en wordt de Thorntonbank genoemd als mogelijke locatie in plaats van de Vlakte van de Raan. De Thorntonbank ligt zo'n 16 mijl uit de kust ter hoogte van het Nederlandse dorp Westkapelle (Walcheren).

WATERIG WEB

Steeds meer informatie komt via de digitale snelweg beschikbaar. Zo ook het plan Overschelde van ingenieursbureau Royal

Haskoning. Alles over de 800 meter brede koppeling tussen de Oosterschelde en Westerschelde leest u op www.overschelde.nl. Het plan is inmiddels ook opgenomen in de Integrale Beleidsvisie Deltawateren.

Informatie over deze visie treft u op www.deltainzicht.nl

Een vernieuwde site op het gebied van water is www.waterland.nl. Deze portalsite biedt een regionale, doelgroepen- en thematische ingang.

En met het oog op februari 2003, 50 jaar na de watersnoodramp wijzen we u op www.delta2003.nl.

MER 'SLUIS AAN ZEE'

Het ambitieuze plan 'Sluis aan Zee' beoogt de historische open verbinding van Sluis met de Noordzee in te herstellen, grotendeels via de oude loop van 't Zwin. Inmiddels hebben het milieueffectrapport (MER) en de voorontwerp bestemmingsplannen ter inzage gelegen en zijn de inspraakreacties op het MER naar de MER-commissie te Utrecht gestuurd. Medio november wordt het advies van de MER-commissie verwacht waarna de raad van de gemeente Sluis-Aardenburg beslist of ze het toetsingsadvies overneemt. Als u meer informatie wilt over Sluis aan Zee, kunt u contact opnemen met mevrouw M. de Lange, telefoon +31(0)117-475514. Ook de website van de gemeente Sluis-Aardenburg (www.sluis-aardenburg.nl) verschaft volop informatie over het project.

“Ik heb de mooiste hof van allemaal”

In de schaduw van het 13e-eeuwse dorpskerkje van het Vlaamse Mariekerke, pal achter de Scheldedijk bevindt zich de Meivis, een taverne annex onthaalschip. Bij goed weer strijken tientallen fietsers en wandelaars neer op het terras en genieten van een lekkere pannenkoek of een frisse pint. Scheldenieuwsbrief deed hetzelfde en voerde een fijn gesprek met de uitbater, Joris Vanlaere.

“Door de vele zandplaten in de Schelde kregen de vrachtschepen vroeger hun vracht niet aan wal. Kleinere boten verzorgden toen die verbinding. De Meivis heeft deze taak jarenlang vervuld tot de toenmalige eigenaars de boot op het droge legden en er een drankgelegenheid van maakten. Dit is ruim vijfendertig jaar geleden”, vertelt Joris. De zaak liep echter niet altijd naar behoren, en zo’n acht jaar geleden nam de moeder van

veel werk vroeg. Wel kunnen mensen nog steeds bij ons terecht voor een pannenkoek of bakharing en bij zonnig weer is een ijsje zeker niet te versmaden. Eigenlijk wil de Meivis de mensen de kans geven om tijdens hun wandeling of fietstocht even op adem te komen en de dorst te lessen.”

VISSERSHOF

Maar dit laatste wordt steeds moeilijker. Omdat drankgelegenheden sterk afhankelijk

hof, een restaurant dat hier een beetje verder gelegen is, graag overnemen. Daar kunnen de mensen dan terecht voor een snack of een uitgebreider menu. Maar de Meivis sluiten, doen en kunnen we niet, omdat we ons hart verloren hebben aan de boot.”

STILLE WATERS

De cliëntèle van de Meivis bestaat voornamelijk uit dagjestoeristen en enkele vaste klanten waaronder de veerman van Mariekerke. Het toerisme in de streek stijgt reeds een aantal jaren gestaag, maar vooral de opnamens en uitzendingen van de Vlaamse tv-serie Stille Waters hebben een flinke injectie gegeven. “Nu de serie ook op de Nederlandse televisie wordt getoond, verwachten we een tweede toestroom van toeristen”, gaat Joris verder. “Stille Waters heeft vele bewoners van de streek geconfronteerd met de schoonheid van de eigen Schelde, hetgeen ik een zeer goede zaak vind. Vooral jongeren beseffen steeds minder wat een schoonheid er hier aan hun voeten voorbijkabbelt. Mensen trekken steeds verder op vakantie zonder oog te hebben voor de pracht van een rivier zoals de Schelde. Zelf woon ik een paar straten verder in een woning met een kleine tuin. Maar waarom zou ik een grotere tuin willen als ik hier de mooiste hof van allemaal heb?” (IV)

Joris Vanlaere voor zijn taverne

Joris de boot over. “Met moeder als drijvende kracht aan het roer, zette heel het gezin Vanlaere zijn schouders er onder. En nog steeds, al heb ik zo’n vijf jaar geleden de zaak van moeder overgenomen.” “In het begin serveerden we klanten kleine snacks zoals een spaghetti of een croque-monsieur, maar daar zijn we op teruggekomen omdat dit te

zijn van het weer schakelden veel soortgelijke zaken over naar uitsluitend eetgelegenheden. Volgens Joris biedt dit voordelen. “Zo weet je op voorhand hoeveel personeel je nodig hebt, en heb je een vast aantal klanten en dus ook een vast inkomen. Met een zaak als deze is dat veel minder vanzelfsprekend. Daarom willen mijn vriendin en ik het Vissers-

COLOFON

De Schelde Nieuwsbrief is een gezamenlijke Nederlands-Vlaamse kwartaaluitgave van het Schelde InformatieCentrum. Abonnementen zijn gratis.

De nieuwsbrief valt onder verantwoordelijkheid van de in het Bestuurlijk Overleg Westerschelde participerende organisaties, de Administratie Waterwegen en Zeewezen, AMINAL afdeling Natuur en het Instituut voor Natuurbehoud. Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Europese Unie LIFE project MARS.

De in de nieuwsbrief gepubliceerde meningen weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs het beleid van de participerende organisaties.

SCHDELDE INFORMATIECENTRUM

Grenadierweg 31, Postbus 8039
4330 EA Middelburg
Telefoon (0118) 672293
Fax (0118) 651046
E-mail: info@scheldenet.nl
Coördinator: Anja Phernambucq
Telefoon (0118) 672292

Schelde InformatieCentrum
op Internet
www.scheldenet.nl

CORRESPONDENTIEADRES BELGIË

Afdeling Natuur
Copernicuslaan 1 bus 7
2018 Antwerpen
Telefoon (03) 224 62 50
Fax (03) 224 60 87

REDACTIE

Marco de Bakker, Sandra Borowski,
Else De Schryver, Wim de Haan,
Leen Harpe, Ludo Hemelaer, Pierre
Kerstens, Ed Stikvoort, Ingrid Ver-
bessen en Thecla Westerhof

EIND- EN HOOFDREDACTIE

Laurens Vogelesang respectievelijk
Jolanda Duinkerke

ILLUSTRATIES

ProSes, Provincie Zeeland, Rijks-
waterstaat directie Zeeland, Schelde
InformatieCentrum, Stichting Cultu-
reel Erfgoed Zeeland - Archeologie,
Ed Stikvoort, Jaap van der Hiele.

VORMGEVING EN PRODUCTIE

ADZ, Vlissingen

OPLAG

2.600

OVERNAME VAN ARTIKELN

Overname van artikelen is mogelijk
met bronvermelding en na toestem-
ming van de redactie.

ISSN 1382-9513